

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Secerători speciali

(+). Precum se poate vedea și din încredințele acestei gazete: curentul misionar e destul de pronunțat în biserica noastră. Cu trecerea anilor, focul aprins de venerabilul slujitor al altarului, care a fost *† Ștefan Roșianu*, nu numai că nu s'a stins, dar a crescut mereu cât a cuprins întreaga Provincie mitropolitană și vedem că izbucnește cu tărie și lucire deosebită când într'un punct când într'altul.

Faptul nu poate decât să ne bucure. Cine a luat parte fie numai odată la atari primeniri sufletești n'o să le mai uite toată viața. Adevărurile aruncate, ori trezite în conștiințe cu acele prilejuri sărbătorești și excepționale, au de atâtea ori influențat decisiv asupra atâtoro chiar și dintre cei ce până atunci nu prea deschideau ușa casei Domnului. Imprejurarea că adevărurile mântuirii le vestește un preot nou, nu cel pe care îl aud credincioșii de ani de zile și că se pot spovedi la preoți străini (cât mai străini cu atât mai bine), pe lângă condiția de înțeles că misionarul e pregătit serios pentru slujba grea și cu răspundere, ce și-a asumat — în care caz și revărsarea harurilor Sf. Spirit e mai bogată, cerim folosindu-se de regulă de unelte omenești — contribuie nespun de mult la refacerea în Domnul a unei parohii, altfel nu de laudă sub raport duhovnicesc pe lângă toate străduințele păstorului local.

Ceeace nu va mira pe nimeni. Quotidiana, vileseunt. Fie vorba de lucruri, fapte ori impresii dacă s'zilnice, dela o vreme devin banale pentru partea mare a oamenilor. Preotul și predica nu fac excepție. De aici necesitatea, din când în când, a mijloacelor extraordinare: a misiunilor populare. „Nu cunoșc un singur preot cât de cât inteligent — spunea în veacul trecut, la Würzburg, într'o conferință a episcopatului catolic german, Döllinger — care să nu vadă că forțele ordinare nu-s îndestulatoare“ (pentru refacerea radicală și menținerea, în permanență, a unei parohii, pe plan spiritual ridicat peste cel de rând).

Știm că sunt și piedeci în calea misiunilor. Cea mai mare e lipsa de pricepere a păstorului sufletească pentru nevoile duhovnicești ale turmei, încredințate grijei lui. La unii e, poate, și teama, puerilă, că vor fi puși în umbră de păstoriți, în asemănare cu misionarul. Destul de des însă dă la o parte ideea misiunilor așa zisa „crux domestica“: sănătatea subredă a titularului parohiei, vârsta lui înaintată, oroarea la gândul că pe câteva zile va fi scos din alvia obișnuită a vieții comode de până aci, ori spaima cheltuielilor cu masa. — Tot rezerve nesperioase, neprețefte și necrestine din capul locului. Căci doar, câtă-i pentru sănătate măcinată și bătrânețe, preotul local e de preferit să n'aibă parte în ostenețele apostolice ale misiunilor. Iar în ce privește masa, aceea caută să fie cât mai pe sârdele. De ambiția dezartă ce se crede umbră nici să nu mai pomenim, căci e deadreptul scandalosă. Rămâne așadar datorința mare și sfântă de a se îngriji să fie chemați în holdele sufletelor, din când în când, secerători speciali, ca și printr'asta slava Domnului să crească și sufletele să profite mai din belșug de revărsarea harurilor cerești.

După două decenii

(*) Trec zilele peste noi ca o volbură amețitoare. Frământări, agitații, necazuri, senzații biclutoare ne copleșesc fără încetare. Prezentul, cu problemele și grijile lui veșnic nou, mereu tulburătoare, ne ține sub presiune continuă, ne încoardă la extrem nervii și puterile. Ne macină ziua cu răutatea ei. Nu ne rămâne răgaz de adâncire și, adeseori, în vârtejul măruntelor strădanii, pierdem din vedere valorile rămânătoare, rătăcim din drumul marilor interese naționale.

Cu atât mai binevenită aniversara în fața căreia stăm. Ne lasă în drum, pentru a 20-a oară, ziua de 1 Decembrie care, în 1918, a decretat unirea pe veci a Românilor din cele patru unghii într'o singură țară. — S-o întâmpinăm cu sărbătoare, să căutăm a-i tălcul înțelesul și să-i cerem sfatul pentru îndreptarea viitorului. În cucernică reculegere, să înviem în suflete icoana trecutului și cu obiectivă seninătate să judecăm prezentul. — Căci, în vălmășagul cotidian, facem greșeli de neiertat în amândouă direcțiile.

Uităm prea repede. Abia ne mai aducem aminte că până acum 20 de ani am fost robii altora. Poate și din motivul că ne simțim atât de la noi acasă în țara, care totdeauna a fost a noastră, amintirea vremilor de cutropire străină, oricât de lungă ar fi fost, ne pare doar un vis urât. Totuși, nu-i lertat să trecem atât de ușor peste lungul convol al veacurilor negre, care ne-au ținut în lanțuri și au înăbușit puterea noastră de viață. Povara imensă a suferințelor care ne-au copleșit face parte din însăși zestrea noastră națională și, luminată acum de aureola biruinții, este pentru noi nu numai cel mai nobil titlu de mândrie, ci și un izvor neseccat de tărie. Încrederea cu care privim în față viitorul și sfidăm orice amenințare prezentă, de aici se hrănește în primul rând: din această pâine amară a urgiei trecute, pe care dreptatea și puterea noastră a biruit-o între împrejurări incredibile și cu mijloace care seamănă a miracol. — În ziua de 1 Decembrie să ne cufundăm pe o clipă în această mare a durerilor apuse, să simțim viu gustul amărăciunilor și umilirilor îndurate de părinții noștri, să ne deschidem urechea pentru gemetele grele care umplu veacurile de robie și să ne îndușem la vederea lacrimilor cari au brăzdat fețele supte ale atâtor rânduri de străbuni cari au muncit plângând ogoarele Ardealului.

În această beznă a muceniciei dârze, apar din când în când, ca fulgere în noapte, descărcările voinței de mai bine, nădejdiile libertății și afirmările dreptății. Din rândurile nefârșite ale mucenicilor fără nume răsar, învăluiți în slava nemuririi, eroii cari au galvanizat sufletul colectiv și cu prețul vieții lor au

grăbit obșteasca biruință. — Ne vom pleca cucernici în fața lor, în această zi de 1 Decembrie.

Ca o cunună de lumină pe creasta veacurilor întunecate ne va răsări apoi icoana măreței adunări dela Alba-Iulia. Ziua marelui și dreptei judecăți. Ziua în care au scrâșnit din dinți tiranii și au jubilat în delir de bucurie mulțimile mucenicilor eliberați. Va trăi cât neamul românesc amintirea acestei grandioase rostiri a destinului, care a încheiat definitiv un lung proces istoric și a deschis drum nou de mărire pentru urmașii lui Traian din Dacia fericită.

Dăpănând firul acestor minunate amintiri, va fi cu neputință să nu zărim în pânza întâmplărilor trecute mâna ocrotitoare și orânduitoare a Provedinței. Brațul lui Dumnezeu și dreptatea lui, care rămâne în veac, a săvârșit minunea încununată la 1 Decembrie, ca o răsplată pentru bunele părinților noștri și ca o afirmare a dreptății divine care totdeauna rămâne biruitoare.

Dar această minunată rândulală, de care ne bucurăm, însemnează pentru noi și pentru generațiile ce vin nu numai un dar și o satisfacție, ci totodată și o mare misiune. Ni-s'a deschis, în această zi a dreptății, un drum de înălțare pe care trebuie să-l urcăm, ca să ajungem străluciți între popoarele pământului, ducând contribuția noastră prețioasă și originală la cultura și civilizația umană. — Ce-am făcut, în această privință, în cele două decenii de libertate și de răspundere pe care le încheiem? Va trebui să ne facem un examen de conștiință, sincer și obiectiv, să constatăm realizările și lipsurile, greșelile și binele pe care l-am înfăptuit.

Poatecă rezultatul acestui examen nu va fi deosebit de măgăitor. Cumpăna va inclina, poate, în partea în care n'am dori. Ne-am sfărmat și ne-am hărțuit prea mult; am făcut mult târboi și am fost foarte ușuratici; nu ne-am dovedit, poate, destul de serioși și am fost, în schimb, risipitori și frivoli. Vom constata, probabil, că nu numai organizarea materială a țării lasă încă de dorit, ci că însăși fizionomia ei sufletească trece prin grele crize. Chiar sufletul ardelesc, tare în primejdii și neînfrânt de greutățile robiei, pare mai slab în fața ispitelor puterii. Vom găsi, de sigur, în drumul de înălțare civică și culturală pe care trebuie să mergem, poticniri și eclipse.

Nimic nu ne va face însă să pierdem nădejdea. Ne dăm seamă că relele sunt trecătoare. Știm că o seamă de greutăți erau inevitabile și că numai pentru o parte din ele răspunderea cade asupra oamenilor. Și avem nesdruncinată credință că sufletul românesc se va reculege și, după dibuțeliile explicabile ale acestor

prime decenii, își va regăsi tăria și elanul de altă dată. Suntem siguri că misiunea pe care i-a hărăzit-o Provedința nu va rămâne neimplinită.

E bine, la 1 Decembrie, să ne reconfortăm cu această credință și să ne lămurim sufletește cu aceste gânduri. Și e bine ca ele să se audă și să se știe și dincolo de hotare. Nimenea să nu încerce a denatura adevărata stare de spirit a neamului românesc. Exploziile, de multeori gălăgioase, ale temperamentului nostru nimeni să nu le prezinte drept dușmăni și certuri neîmpăcate. Ne frământăm, desigur, și ne sbatem. Cerem mai multă dreptate și osândim nedreptățile. Avem discuții și avem nemulțumiri. Intre ele și unele de ordin confesional. — Dar toate acestea se petrec la noi acasă, în familia noastră; din dorința mare și nerăbdătoare de a ne vedea țara cât mai înfloritoare, neamul cât mai puternic, casa cât mai bogată, sufletul cât mai curat și mai cultivat. — Oricine ar încerca însă să fure și numai o mână de țărână din pământul țării noastre, să taie și numai o brazdă din hotarele sacre ale pământului nostru milenar, va găsi în fața lui întreg neamul românesc, dela moșnegli cu plete albe până la copilul din leagăn. Să știe oricine că în acest trup urlaș al românismului nu este nici un gând care să șovăie, nici un braț care să nu isbească. Toată suflarea românească este una, străbătută de aceeași voință nesurpată, de a apăra cu prețul vieții pământul românesc și onoarea românească.

Acestea sunt învățăturile zilei de 1 Decembrie. Pentru noi și pentru alții.

Misiuni populare. Imprejurarea că, anul acesta, praznicul Intrării în Biserică l-a premers o zi de Duminică, a fost folosit de Reuniunile de misiuni pentru a prileji mai multor parohii fericirea unor temeinice primeniri sufletești, pe calea probată a sfințelor misiuni populare. În Arhiepiscopie s'au ținut, în zilele de 19—22 Noembrie c., atari misiuni în parohiile:

1. *Agrișteu.* Vestitor al cuvântului între

credincioșii pâr. I. Șelariu a fost pâr. *Dr. Aug. Ciungan*, prof. de religie în Blaj. S'au înregistrat 110 mărturisiri și cuminecări. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor frații preoți Iustin Dulău și Iuliu Popa. — 2. La *Alba-Iulia-Lipoveni*, unde păstorește pâr. Vasile Urzică, protopop, s'a ostenit cu vestirea cuvântului pâr. *Mircea Todericiu* din Făgăraș. Rezultat: 250 apropieri de SS. Taine. — 3. *Brezolu* (J. Vâlcea). Preoți misionari: pâr. *Iuliu Maior*, dir. lic. comercial din Blaj și profesorii Tr. Jacodi și Ștefan Crișan. Succesul misionar a fost foarte mulțumitor în lumea credincioșilor noștri de aci și din împrejurimi. — 4. *Copăcel* (vicar. Făgărașului) Preot misionar: pâr. *Dumitru Neda*, dela Blaj. Biserica mereu tixită, la toate cuvântările. Roadă sufletească: peste 450 spovedanii, la cari au dat ajutor și frații preoți: pâr. Dr. Leon Sârbu, duhovnicul Sem. Teologic din Blaj, căruia i-au zăcut mai mult decât oricui la inimă aceste băi sufletești; apoi: pâr. Gheleon Socol, Gheorghe Radeș, Gheorghe Rusu, Gh. Raita, D. Sălăgianu și Fulicea. La sf. liturghie de sărbătoarea Intrării în Biserică a cântat, frumos și disciplinat, corul bisericii noastre din Făgăraș. — 5. *Drașov.* Preot misionar: pâr. *Elle Magda*, paroh în Alba-Iulia-Maleri. Spovediri: 435, la ascultarea cărora au dat ajutor pâr. I. Neagu, parohul local, apoi frații preoți Iosif Cuteanu și Efreem Ganga. — 6. Foarte îmbucurătoare roade și la *Ghirbom*: 628 apropieri de SS. Taine. Preot misionar: pâr. *Teodor Radu* din Vinul de sus. Preoți ajutători: N. Țăranu, Victor Marcu, N. Pușcă și I. Cârnașiu. — 7. La *Gusu* a săvârșit apostolle misionară pâr. *R. Moldovanu* din Veștem, ajutat la ascultarea mărturisirilor (155; aproape toți parohienii) de pâr. Ios. Cristian din loc și pâr. Ilie Bergezan din Ludoș. (Tot pâr. R. Moldovanu a ținut sfinte misiuni populare la *Boarta*, în zilele de 22—24 Oct. c., când s'au spovedit și cuminecat 109 inși. Preoți ajutători: pâr. Sim. Domșa din loc și pâr. P. Pădureanu din Calvasăr).

Mai în vară, precum aflăm dintr'o hârtie peste care dăm între scrisorile intrate la re-

dacție, în eparhia de Nord s'au ținut misiuni populare în *Indu*, din partea pâr. *Dr. Gh. Sima* dela Satu-Mare. Rezultatul din cale afară de măngăietor: 632 mărturisiri, și cuminecări. În ziua din urmă a misiunilor s'a făcut o grandioasă procesiune la crucea jubilară. Din ostenala spovedaniilor au avut parte îmbelșugată și frații preoți: Alex. Marica, preotul local; E. Pop-Noșig; I. Cudan-Rona și C. Longin-Tranș. — Preamărit să fie Domnul pentru toate!

Pro Pontifice

Circularul XV, sub Nr. 6840, 1938, — după cum s'a mai scris aci — a cerut preoților noștri o sf. Liturghie de servit an de an, în zi și la dată fixă, pentru sf. Părinte dela Roma. Răspunsurile cari au și început să vină s'ar putea împărți în trei categorii. Unele sunt trimise direct de către preotul care s'a angajat la această liturghie, altele sunt trimise tot de preot, dar prin oficiul protopopesc, altele sunt trimise de oficiile protopopești pentru toți preoții tractului.

Din punctul de vedere al zilei fixate iarăși se află diferite poziții, față de cazul când în ziua fixată ar cădea o Duminică ori o sărbătoare legată. Unii se obligă să anticipe liturghia cu o zi, alții să o amâne cu o zi, alții o fixează pe o zi mobilă, de exemplu: Miercurea după Paști, etc.

Iarăș alții se obligă numai pentru anul acesta.

Pentruca toată acțiunea aceasta să se simplifice, trebuie să ținem seama de gândul pe care l-a avut conducerea Asociației Apostolatului Rugăciunii, când a inițiat o.

Intențiunea era de a construi un ceasornic al sfințelor liturghii servite pentru sf. Părinte — ceasornic care l-se oferă an de an — așa încât Dânsul să știe în fiecare zi la fiecare oră unde se servește sf. jertfă lit. pentru Sine, ca așa să-și poată uni intențiunile și lucrările cu preotul liturghisitor și cu meritele dumnezeiești ale jertfei.

Foiața „Unirii“

Indulgențe orientale

— Răspuns preotului Ghia-Craiova —

4. de Preot **Dr. Ioan Stanciu**

10. *Dositeiu patriarhul Ierusalimului*, 1669—1707, (care a stat mult în țările române și în Ardeal și Banat a fost în 1674) în 1701 a mers în Ardeal, la Brașov, să uneltească în contra unirii și a vândut indulgențe. Gheorghe Șincai, în *Cronica Românilor*, (ed. Iași 1853, tom. 3, pag. 197—198), zice că a vândut una și tatălui său Ioan: „Dositeiu, patriarhul Ierusalimului, care venise în Ardeal la Brașov cât să ceară milă dela creștini, cât să-și vândă indulgențele sau iertările de păcate, de care și tatăl meu Ioan Șincai își cumpăraseră una cu 40 lei, ca să i-se pună pe piept, când se va strica, dar eu nu l-am lăsat să i-se pună bine știind, că darul lui Dumnezeu nu se poate vinde pe bani.“

11. *Chrisant Notaras, patriarhul Ierusalimului*, 1707 — a dat o indulgență în 1710 care a publicat-o Eric Benzelin în „Dissertatio theologica gradualis de sectis Ecclesiae orientalis nostri temporis“, Londini Gothorum, 1733, p. 74—75. (Vezi și E. Legrand, *Bibliographie hellénique du XVIIe siècle*, t. 4, p. 171.) — În 1725 patriarhul Chrisant a dat o indulgență peregrinului rus Barskyi, (vezi: Lebedev, *Historia Ecclesiae graeco-orientalis sub dominatione Turcarum*, ed. 2 a, Petropoli, 1904, p. 717).

12. *Gherasim*, patriarhul Alexandriei, a dat o indulgență în limba slavonă, care se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub nr. 1322.

13. *Silvestru*, Patriarhul Antiohiei, a dat în 1722 următoarea carte de iertare: „Smerenia noastră din darul și mila și puterea preasfântului și de viață începătorului Duh, carele s'a dat dela Mântuitorul nostru Is. Hs. dumnezeieștilor și sfinților lui Ucenici și Apostoli a lega și a deslega ale oamenilor păcate zicând lor: Primiți Duh sfânt, oricui veți ierta păcatele, iertate să fie lor; și oricâte veți ținea, ținute să fie, și oricâte veți lega și deslega pe pământ să fie legate și deslegate în ceruri. Iară dela acela și la noi unul după altul cu venirea acelu dumnezeesc dar am iertat pe fiul nostru sufletesc . . . în câte și el ca un om a greșit și pe Dumnezeu a mâniat cu cuvântul sau cu lucrul, cu gândul, cu voe sau fără voe și cu toate simțirile lui, sau de va fi căzut sub blestemul sau afurisenia Arhierelui sau a preotului sau al tătâne-său sau a mâne-sa, sau singur el s'a blestemat, sau va fi jurat strâmb, sau într'alte păcate ale lui și el ca un om fiind s'a poticnit și duhovnicului a ispovedit și canonul dela dânsul a primit. Deci de acestea greșeli de toate și de legături il slobozim și îl iertăm cu puterea și cu darul întocmitorului și dumnezeescului închinător, a prea puternicului Duh. Iară câte va fi uitat sau aicea va fi lăsat, neispoveduite și acelea să-i ierte lui milostivul Dumnezeu, cu rugăciunile blagoslovitei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei Maria și a sfântului slăvitului și întru

tot laudatului Apostol și *Verhovnicului Petru*, a întâiului Arhieru al mării și dumnezeieștii cetăți a Antiohiei și a tuturor sfinților. Amin. — Leat 7230.

† *Silvestru* cu mila lui Dumnezeu patriarh al mării cetăți a Antiohiei și a tot Răsăritului Această carte de iertare se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1323. Textul e în românește, afară de iscălitură, care e grecește.

În 1745 a dat o carte de iertare, același formular, *Paraschivei*. Ea se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1327. Textul e tot românesc, iar iscălitura e grecească.

A dat apoi o carte de iertare, același formular *lui Daniil*. Ea era la Expoziția din București din 1906 sub n. 3863. Textul era românesc, iar iscălitura în grecește.

14. *Partenie*, patriarhul Ierusalimului, în 1742 a dat următoarea carte de iertare:

† *Partenie* cu mila lui Dumnezeu patriarh al sfintei și dumnezeieștii cetăți a Ierusalimului și a toată Palestina.

Smerenia noastră, din darul și mila și puterea preasfântului și de viață începătorului Duh, carele s'a dat dela Mântuitorul nostru Is. Hs. dumnezeieștilor și sfinților lui Ucenici și Apostoli a lega și deslega ale oamenilor păcate zicând lor: Primiți Duh Sfânt, ori cui veți ierta păcatele, iertate să fie lor și ori cui veți ținea ținute să fie; și ori câte veți lega și deslega pe pământ, să fie legate și deslegate și în cer. Iară dela aceia și la noi unul după altul cu venirea acelu dumnezeesc dar am iertat și pe fiul no-

De aci urmează 1. că ziua aleasă trebuie să fie fixată pe o zi cu data calendarului civil, nu în funcțiune de sărbători, d. ex. a patra zi de Paști. 2. Obligația nu e numai pentru actualul conducător al Bisericii Domnului, ci pentru Papa, ca atare; deci liturghia se va servi „in perpetuum” an de an la aceeași dată și oră. Chiar de aceea această liturghie e legată nu de persoana preotului ci de altar, așa că oricine ar fi titularul parohiei este obligat, prin aceasta, să aplice intențiunea la ziua și ora stabilită odată.

Ca lucrul să nu se uite, direcțiunea Apostolatului Rugăciunii trimite fiecărui preot înscris o diplomă, care se va pune în ramă și se va așeza în altar.

Prima dificultate pentru îndeplinirea acestui gând este coincidența posibilă a zilei alese cu o Duminecă sau o sărbătoare legată. În cazurile acestea aș recomanda, pentru uniformitate, să se servească liturghia amintită a doua zi la aceeași oră.

Cât pentru recrutarea voinelor devotate, officilor protopopești le revine sarcina de a stăruia pentru opera aceasta și a o organiza. Altfel toate se fac ca la întâmplare, iar Sfântul Părinte merită ceva mai mult. — Să se facă dar repede și cu drag, ca să fie bine făcut.

Pr. Liviu Chinezu

Ca să nu se uite

Asociația „Andrei Șaguna” a clerului ortodox din Ardeal și-a ținut congresul anual la Timișoara, în 10 Noembrie c. Moțiunea votată cu acest prilej, drept concretizare a lucrărilor, merită atențiune deosebită prin împrejurarea că ea a fost votată, ni-se spune, „în fața istoricei cotituri, pe care a adus-o anul curent în viața Statului”.

După această introducere ne-am așteptat, de sigur, să putem constata o „cotitură istorică” și în mentalitatea clerului ortodox dela noi. Am fi dorit să-l vedem animat de un duh nou. De duhul păcii și al înfrățirii. Străbătut

de marile imperative ale intereselor naționale, care reclamă astăzi mai mult decât oricând o mare solidarizare a tuturor fiilor acestui neam, era firesc să vedem clerul ortodox smulgându-se din obsesia dușmăniei confesionale pe care a cultivat-o până acuma cu neînțeleasă răvnă. Speram că, cel puțin acuma, în zile atât de tulburi și pline de primejdii, va reuși să se ridice peste păcătoasele porniri pe care ambiția deșartă a câtorva vânători de himere le-a aruncat, sămânță blestemată, în largul Ardealului. Eram siguri că, chiar dacă nu va avea curajul de a întinde mână frățească tuturor acelor cari luptă pentru un viitor mai bun al neamului, apoi se va resemna cel puțin la atâtă: să se ocupe de propriile necazuri, să măture în fața propriei porți, și pe noi, ceilalți, să ne lase în pace.

Ne-am înșelat. Strigoii obișnuiți ai tuturor adunărilor ortodoxe au fost prezenți și cu acest prilej. S'a auzit și acuma glasul lor răgușit și pătimaș. „In prag de apropiată serbare de două decenii dela marea adunare națională dela Alba-Iulia”, clerul ortodox nu are ceva mai bun de făcut, decât să „stăruie cu căldură la toți factorii politici-naționali și bisericești: să inițieze pașii necesari pentru a tămădui și rana desbinării religioase dintre români...” În chip deosebit: „Concordatul și Acordul cu Roma, fiind dăunătoare intereselor statului și Bisericii, să fie denunțate fără întârziere”.

Se vede limpede, că numai vremile s'au schimbat; clerul ortodox a rămas același. — Nici restul preocupărilor fixate în moțiune nu aduce ceva nou. Tot vechile probleme: salarizarea preoților, învățământul teologic, înlesniri la pensionare, „repararea integrală a nedreptăților trecutului în raport cu celelalte culte”, etc. Se înțelege de sine că multe din aceste dorințe sunt drepte și bune. Nu odată le-am aprobat și susținut și noi. Subliniem de astădată, în chip deosebit, desideratele privitoare la învățământul religios: să se prevadă câte două ore de religie pe săptămână în toate școlile; să se înființeze catedre de religie și pentru școlile primare. Amintim apoi, cu aceeași

plăcere, dorința ca preoții să nu funcționeze în judecătorii comunale, să albe în schimb vot deliberativ în consiliile comunale.

Ce păcat că congresul n'a rămas la astfel de probleme de interes general, care întrunesc aplauzele tuturor. Ar fi fost mai potrivit cu poruncile momentului istoric pe care îl invocă.

† Prof. Laurean Puia.

Săptămâna aceasta, Miercuri, în zorii zilei, s'a stins din viață prof. Laurean Puia, dela Blaj, după o boală ce-l mănase în căutarea sănătății până în îndepărtatul Stockholm. Dar, după aparențe de refacere, răul s'a ivit din nou și l-a răpus pe cel încolțit fără milă.

Trecerea din vremelnicie în veșnicie a prof. Laurean Puia a fost lină, ca toată viața bărbătește stăpănită a odraslei acesteia de plugari harnici și cinstiți (el e al treilea vâstar, din unsprezece ai căminului părintesc) din apropierea Ludușului. După foarte frumoase studii liceale la Tg. Mureș și Blaj (aici face „matura” acum un sfert de veac), intră la Teologie, tot în Blaj, ca s'o termine, în vâlmășagul războiului, la Oradea alături de ceilalți clerici și profesori siliți de stăpânirea de atunci să plece din cetatea de carte și românism a lui Inochentie Mieu. Cu trecerea răutăților și după ce își face datoria de legionar român de ordine într-o vreme de turburare și svârcoliri desnădăjdnite a unor vrăjmași nelmpăcați, se înscrie la universitatea din București, la specialitățile istorie-geografie, dovedindu-se și aci acelaș element de disciplină și seriozitate impunătoare și enceritoare. Imprejurarea că tot timpul cât a studiat la București a fost directorul, apreciat și respectat, al căminului studenților ardeleni, arată cum nu se poate mai bine încrederea desăvârșită pe care o inspira tuturor omul de perfectă onestitate și de nelutrecut simț al datoriei care a fost L. Puia.

Și așa a rămas până la capătul zilelor sale: muncitor conștiincios la postul ce i-a fost încredințat și suflet delicat, nelustare să pricinuiască altuia amărăciune ori să jignească. Petrecerea în apropierea lui era adevărată întremare sufletească, pentru mici și pentru mari. Cuvântările rostite în

stru sufletesc *Ianache*, în cât și el ca un om a greșit și pe Dumnezeu a mâniat; cu cuvântul, cu lucrul, cu gândul, cu voe sau fără voe, și cu toate simțirile lui; sau de va fi căzut sub blestemul sau afurisenia Arhierului sau a preotului sau a tătâne-său sau a mâne-sa, sau singur el s'a blestemat și duhovnicului a spovedit și canonul dela dânsul a primit și a-l plini s'a nevoit. Deci de aceste greșeli de toate și de legături îl slobozim și îl iertăm cu puterea și cu darul a întocmitorului și dumnezeescului închinător, a prea puternicului Duh. Iară câte va fi uitat sau aicea va fi lăsat neispovedite și acelea să-i ierte lui milostivul Dumnezeu, cu rugăciunile blagocestivei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Maria și ale sfântului, slăvitului și întregului laudatului Apostol Iacov fratele lui Dumnezeu și întâiul Arhieru al Ierusalimului și a tuturor sfinților. Amin. — Leat 1742.

† Silvestru cu mila lui Dumnezeu patriarh al sfintei cetăți Ierusalimului și a toată Palestina. (Vezi Biserica Ortodoxă Română, București, 1904, XXVIII, n. 8 luna Nov. pag. 902 Originalul se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1326).

În 1740 a dat o carte de iertare monahului Teodor. Textul e românesc, iscălitura grecească. Se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1325.

În 1749 a dat o carte de iertare lui Păuna. Textul e slavon. Se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1330.

În 1764 a dat o carte de iertare lui Di-

mitrie. Textul e grecesc. Se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1331.

N. B. Toate patru formularele sunt la fel.

15. *Cosma* patriarhul Alexandriei, a dat în 1736 o carte de iertare, care se păstrează în Biblioteca Academiei Române, mss. rom. n. 1084.

16. *Matei*, patriarhul Alexandriei, a dat o carte de iertare în 1747, care se păstrează în Biblioteca Academiei Române sub n. 1328. Textul e slavon.

17. *Avram*, patriarhul Ierusalimului, în 1784 a dat următoarea carte de iertare de păcate: „† Avramie cu mila lui Dumnezeu Patriarhul, a sfintei și dumnezeieții cetăți a Ierusalimului și a toată Palestina.

Smerenia noastră din darul și puterea a prea sfântului și de viață începătorului Duh, carele s'a dat dela Mântuitorul nostru Is. Hs. dumnezeieștilor și sfinților lui Ucenici și Apostoli, a lega și a deslega ale oamenilor păcate zicând lor: Primiți Duh sfânt, ori cărora veți ierta păcatele, iertate să fie lor și ori cărora le veți ținea, ținute să fie; și ori câte veți lega și deslega pe pământ, să fie legate și deslegate și în ceruri. Dela aceia și la noi unul după altul venind acel dumnezeesc dar, avem a ierta și pe fiul nostru sufletesc *Marla*, încât și el ca un om a greșit și pe Dumnezeu a mâniat, cu cuvântul, cu lucrul, cu gândul, cu voe sau fără de voe și cu toate simțirile lui, sau de va fi căzut sub blestemul sau afurisenia Arhierului sau a preotului, sau a tătâne-său sau a mâne-sa, sau singur el s'a blestemat, sau va fi călcat jurământul, sau într'alte păcate ale lui, și el ca

un om s'a poticnit și duhovnicului a ispovedit și canonul dela dânsul a primit și a-l plini s'a nevoit. Deci de aceste greșeli de toate și de legături îl slobozim și îl iertăm cu putere și cu darul acelui închinat Duh. Iară câte va fi neispovedit din uitare și acelea să ierte lui milostivul Dumnezeu, cu rugăciunile prea blagoslovitei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Mariei și sfântului slăvitului și întru tot laudatului Apostol Iacov fratele lui Dumnezeu și întâiul Arhieru al Ierusalimului și tuturor sfinților. Amin. — Leat 1784.

† Avram cu mila lui Dumnezeu patriarh al sfintei cetăți a Ierusalimului și a toată Palestina. Textul e românesc, iscălitura e grecește. Se păstrează această carte de iertare în Biblioteca Academiei Române sub n. 1333. Este *dăruită de Dr. Gh. Ciuhandu, asesor consistorial, Arad, Febr. 6/19.*

În Biblioteca Academiei Române sub n. 1332 se mai păstrează o altă carte de iertare a patriarhului Avram, acelaș formular. Cu siguranță însă a dat mai multe, căci la Hurmuzak (vol. 14 p. II-a, București, 1917, n. 1270, pag. 1266) se află un fragment din scrisoarea lui Gherman, egumenul mănăstirii Văcărești, din 26 August 1777, în care promite patriarhului Avram că în curând îi va tipări *»scrisorile de iertare»*.

Cețiți „UNIREA”

catedrală lângă sicriul ce-i ascundea rămășițele de humă de către colegii de catedră Gr. Pădureanu, Ion Pop-Câmpeanu, dir. Lic. de băieți, T. Megiesanu dela Școala normală de băieți, departe de-a fi fost ticluri mai mult ori mai puțin forțate, exprimau convingeri sincere, mult reduse față de realitatea ce ar fi voit să evedențieze. — Jelit de o soție devotată și de o copilă dragă, pe cel plecat dintre noi îl petrece, pe calea-i neîntoarsă, și cea mai simțită dragoste a tuturor celor ce l-au cunoscut. — În vezi pomenirea lui!

Știri mărunte

Vaticanul avertizează. Consiliul de miniștri italian a luat o hotărâre prin care se interzice căsătoria între arieni și nearieni și declară de nulă în fața instanțelor civile fasciste o atare căsătorie. În această dispoziție ministerială Vaticanul, după cum scrie *Osservatore Romano*, vede o vătămare a acordului din Lateran și a făcut atent la această guvernul mussolinian, lămurindu-l că Biserica Romei desaproabă căsătoriile dintre catolici și acatolici, dar nici de cum căsătoriile dintre catolici și catolici, ori de ce culoare și rasă ar fi. Sf. Părinte însuși a scris în cauză atât d. Mussolini cât și Regelui. — Când e vorba de principii, Roma creștină nu înțelege să închidă ochii, oricine ar fi cel ce lovește în învățăturile Evangheliei lui Hristos.

Mare bucurie în Bârzava (J. Arad). În 13 Nov. c., s'a consacrat biserica din Bârzava, de către Exc. Sa dr. I. Balan, episcopul Lugojului. Faptul că această comună frunțasă s'a putut împodobi cu o biserică, cu care puține biserici pot rivaliza ea frumuseță arhitectonică, se atribuie hărniciei tânărului preot A. Birău (distins cu titlul de protopop onorar și brău roșu) și poporului său credincios. Slujba consacării și predica Exc. Sale au fost ascultate cu fiori de bucurie, iar celelalte manifestații (banchet, concert, etc.) au fost prilej de bună dispoziție. Cu biserica Bârzavei câștigăm un proces vechiu și de înaltă valoare spirituală, (Participant).

Preot jubilent sărbătorit. Păr. protopop *Cornel Darabanth* din Arded a implinit de SS. Arhangheli din acest an patruzeci de ani de preoție. Momentul acesta din viața Sf. Sale a fost prăznuit cu multă pietate. I-au premers misiuni populare, ținute de păr. *Petru Moșneguș*, ieromonah, cu foarte bogate roade spirituale. După sf. liturghie, la care s'a cuminecat foarte multă lume, jubilentul, în cadre de recepții solemne, a primit felicitările preoției, ale intelectualilor mireni și ale credincioșilor păstoriți de Sf. Sa, precum și a școlariilor din loc. Cantorul diplomat, d. Gh. Lupan a aranjat cu acest prilej un frumos festival coral. — Întru mulți ani! (gl.).

Dela „Astru“ — Cluj. În ziua de Duminică, 20 Noemvrie 1938, la orele 11 a. m. s'a ținut la „Asociația Studenților Români Uniți“, o ședință plenară, în cadrele căreia s'a făcut alegerea noului Comitet, pentru anul de gestiune 1938—39. Ședința a fost condusă de d. *Ioan Pop-Câmpeanu*, preș. Comisiei de verificare a Comitetului demisionat, secundat fiind de dd. Tib. Drăgan, ca secretar și Patriciu M. A. Sasu, ca raportor. După citirea Raportului Comisiei de verificare și descărcarea vechiului Comitet, ca președinte al noului an gestionar este propus de către plen fostul vicepreședinte din anul trecut, d. Aurel N. Șerban. Este ales prin aclamație unanime, nefiind nici un alt candidat. După alegerea președintelui, acesta își propune membrii comitetului, cari sunt — și ei — aleși cu unanimitate: ds. Viorica Borza și d. Vasile

Cernea, ca vicepreședinte; secretar general: Paul Măndrușca; casieră: ds. Cecilia Hârșan; bibliotecară: ds. Elisabeta Palcu; secretari de ședință: dd. Tiberiu Drăgan și Ioan Maier; controlori: d. Patriciu M. A. Sasu; membri în comitet: dd. Alexandru Neamțiu și Lazar Piorașiu. Luni, în 21 crt., noul comitet a ținut prima ședință, în care noii conducători ai Studențimii Unite clujene și-au schițat programul de activitate, pe care-l vom publica în curând.

Gherla în haină de sărbătoare. Hramul vicariatului Gherlei fiind intrarea în Biserică, bunii noștri credincioși de aci l-au sărbătorit în chip deosebit cu *deprindert sufletești* de trei zile în biserică, păr. vicar *Dr. Virgil Băliban* rostind cuvântările toate. S'au apropiat de SS. Taine 984 credincioși. Actul final a fost procesiunea euharistică pe străzile orașului, Luni seara, cu mai multe mii de participanți, având lumânări aprinse în mâini. Toată Gherla era pavozată. Și în toate ferestrele, pe unde trecea convoiul, cu fanfara în frunte, ardeau lumini, în vreme ce corul catedralei și a școlilor normale cânta mărirea Preacuratei și a lui Isus Euharisticul, purtat în triumf de păr. vicar Băliban, încunjurat de c'erul din vicariat.

Constituire. Societatea de lectură »Sf. Ioan Gură de Aur« a clericilor noștri din Oradea, ținându-și ședința de constituire, în ziua de 12 Noemvrie a. c., și-a ales următorul comitet pe anul școlar 1938—39: *Președinte:* V. Gavrișiu an IV; *vicepreședinte:* V. Grama an III; *secretar de corespondență:* I. Boia an IV; *notari:* I. Borz an III și Gh. Erdei an II; *casar și bibliotecari I:* I. Rogojan an IV; D. Pop an III; Șt. Pinteș an II; *controlori:* D. Man an IV; D. Dărăban an III și A. Pop an II; *arhivar:* V. Romocea an IV; *comisia I critică:* Președ.: L. Filip an IV; *membri:* D. Pop an III; Gh. Chiorean an II și G. Silvășan an I; *comisia II critică:* Președ.: V. Grama an III; *membri:* V. Pușcaș an II, L. Chișiu an II și P. Anca an I. *Dirijor de cor:* Șt. Pinteș an II. — Cu Dumnezeu, la lucru!

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii X după Înălțarea Sfintei Cruci, va predica în catedrală păr. *Vasile Cristea, A. A.*, profesor de religie.

Dorințe împlinite. Canonicul spaniol *Don Liado* a căzut, în orașelul Vich-lez-Barcelona, în mâinile bolșevicilor. Intre aceștia se aflau și bolșevici ruși sadea. Meșteri cum s'au declarat aceștia a fi întru a stoarce destăinuirii, l-au luat în »antrepriză« pe canonic. Slujă Domnului însă le-a spus-o neînfricat: »Vă trudiți de geaba. Eu chiar mă bucur că am apucat pe mâinile noastre. În toată viața mea suprema dorință mi-a fost mereu să mă împărtășesc Părintele ceresc de trei favoruri: să dobândesc fericirea de veci; să mor moarte de măcenic pentru credința mea și să convertesc pe ceice m'au prins.« Și abia și-a săvârșit cuvintele rostite cu bândețe (cum scrie *Juan Ortega* în *The Colosseum*), că unul dintre militarii a și ingenuunchiat la picioarele lui: »Părinte, și eu mor cu Sfinția Ta!« — Brutele bolșevice ruse i-au împușcat numaidecât pe amândoi.

Osteneală binecuvântată. Acum de curând a murit în China, la Shantung, păr. *Antoniu Wewel*, călugăr misionar din »Societas Verbi Divini« în vârstă de 81 de ani, încheind o carieră apostolică de 56 de ani. La sosirea sa în China, în 1881, teritoriul misionar în care era rânduit să muncească nu număra decât 160 de botezați. La moartea sa în același teritoriu se află 160.000 de botezați, cu patru vicariate și o prefectură apostolică. Originar din Westalia, de când și-a pus piciorul în China, n'a mai venit în pământul nașterii sale. În cumplita

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

prigoană deslănțuită de boxeri în 1900, dându-i a refuzat să se ascundă și a rămas în munte, printre creștini, să-i mângâie și întărească. Moartea l-a găsit acum în mijlocul unui grup de credincioși de 125 de familii, mângându-i și întărindu-i în încercările grele ale războiului chino-japonez.

Quae mutatio rerum! Ziarele, aduc știrea că în Paris o duce cu greu, într-o foarte modestă cameră de hotel, un refugiat austriac obișnuit deja să bată la uși cari nu i-se deschid. Să scrie un scenariu? Să-și publice memoriile? — Și alături de el o femeie tânără și frumoasă cutreeră și ea studiourile în căutarea unui rol... a unui rolitor, căci doar vorbește franceza cu accent. Dar înzadar. — Refugiatul e prințul Stahremberg, fost peș al Heimwehrului, fost vicecancelar al Austriei, ultimul coboritor din faimosul Stahremberg care, în 1683, oprise sub zidurile Vienei înaintarea Turcilor în Europa. Iar femeia cea frumoasă e Nora Gregora Stahremberg, artista aclamată nu de mult de întreaga Viena și eroină unuia din cele mai admirate romane de dragoste.

Telefonul „Unirii“

M. Beiuș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Borozâl. Am primit abonamentul pe 1938.

Oficiul parohial Dragășina. Chităm primirea abonamentului pe 1938.

Oficiul parohial Șurdești. Am primit 200 Lei. abonament pe 1938.

Oficiul parohial Seconzel. Am primit 200 Lei. abonamentul e achitat până la 31. XII 1937.

M. Rechițova. Primit 200 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.

Oficiul parohial Cămpeni. Am primit abonamentul pe 1937.

Qu. Sadova. Am primit abonam. pe anul curent.

Dr. G. Alba Iulia. Confirmăm primirea abonamentului pe ultimii trei ani.

Fondul Augustin Laday Uz na Electrică Blaj

AVIZ

Fiind un loc vacant de *mecanic la Uzina Electrică* a Fondului Augustin Laday, care urmează să se completeze pe data de 1 Decemvrie 1938, se avizează cei interesați să-și înainteze cererea către Direcțiunea Uzinei Electrice a Fondului Augustin Laday Blaj, până la data de 1 Decemvrie 1938. — Condițiile trebuiesc să îndeplinească candidații se pot vedea în biroul Uzinei Electrice.

Blaj, la 23 Noemvrie 1938.

DIRECȚIUNEA

PRIMĂRIA ORAȘULUI — BLAJ

Ordonanță:

1. Se interzice cu desăvârșire tuturor proprietarilor sau chiriașilor de case de a arunca gunoaie din case, locuințe, sau magazine, pe străzi sau pe trotuare.

2. Toți proprietarii de case sau chiriași, sunt obligați a avea în curți lăzi speciale pentru depozitarea gunoaielor.

3. Se interzice cu desăvârșire aruncarea pe străzi a hârtiilor, pachetelor, coajelor de semințe și a oricăror alte rămășițe.

4. Toți proprietarii sau chiriași, în fața caselor, cărora se află gunoaie sau rămășițe din construcții, vor ridica de îndată aceste gunoaie sau rămășițe și le vor nivela terenul astfel, ca apele să aibă scurgere liberă spre canal.

5. Ceice vor călca dispozițiunile prezentei ordonanțe, vor fi considerați ca contravenienți și sancționați conform disp. Art. 583 p. 5 din »Codul Penal Republicii« care prevede pedeapsa cu închisoare polițienească dela 1 până la 5 zile și amendă dela până la 1000 lei.